దానములు.

By

K. VEERESA LINGAM

26-3-1887

దానములు

మానవకోటి కీశ్వరుఁడు ప్రసాదించిన గుణములలో నెల్ల కరుణాగుణ ముత్తమోత్తమమయినదిగా నున్నది. రెండు ప్రయోజనముల నుద్దేశించి సర్వకారుణ్యుఁడయిన యీశ్వరుఁ డా యుత్తమగుణమును మనకు ప్రసాదించుచున్నాఁడు. అందొకటి పరోపకారము; రెండవది క్షమ. పరోపకార మనఁగా పరమేశ్వరుఁడు మన తోఁబుట్టువులనుగా సృజించిన మానవకోటియెడల దయగలిగి వారి సౌఖ్యాభివృద్ధి కొఱకును దుఃఖశాంతికొఱకును శక్తికొలఁదిని సాహాయ్యము చేయుట క్షమ యనఁగా పరులు మన కపకారము చేసినను వారియందు ద్వేషము వహింపక వారికి కీడుచేయక యోర్చుకొని యుండుట ఈ రెంటిలో పరోపకారవిషయమైన మొదటిధర్మమును గుఱించి మాత్ర మీసారి కొంచెము ముచ్చటింతము. లోకములో పరోపకారము చేయు విధ మనేకరీతులుగా నుండును; అందొకటి దానము. దానమును పాత్రులయినవారి కెల్లవారును తమ శక్తికొలఁదిని చేయుచుండుట మానవధర్మము. మనము వీధులయందు నడుచునపుడు దేహమున గాయములుకలిగి బాధపడుచుండెడి వాని నెవ్వనినైనఁ జూచిన పక్షమున మనకు వానియెడల జాలిగలిగి సాహాయ్యము చేయవలెనని బుద్ధిపుట్టును; అప్పుడే మనము దేహమునిండ గాయములు చేసికొని బలవంతముగా భిక్షమును గ్రహించుటకయి ప్రయత్నించు బండవాని నెవ్వనినైనఁ జూచిన పక్షమున మనకు వానిమీఁద కోపము వచ్చి వానిని శిక్షింపఁ జేయవలెనన్న బుద్ధిపుట్టును. ఈవిధముగా గాయములుగల వారిలో నొక్కనియందు సహజముగా మనకు దయగలుగుటయు మఱియొక్కనియందు కోపము కలుగుటయు విచారిం

పఁగా మన దయకును దయాగుణమునుబట్టి కలుగవలసిన యుపకారము నకును సర్వజనులును పాత్రులుకాక కొందఱుమాత్రమే పాత్రులనుట భగవదుద్దేశమయినట్లు స్పష్టముగా తెలియవచ్చుచున్నది. పాత్రా పాత్రవిచారము పెట్టుకోక 'దేహి' యని చేయిచాచి యాచించిన వానికెల్లను దానము చేయవలెనని కొందఱును, కొన్ని తెగలవారికి మాత్రమే దానము చేయవలెనని మఱికొందఱును, విపరీతాభిప్రా యములు కలిగియున్నారు గాని యిరుతెఱఁగులవారి యభిప్రాయము లును సరికావు. యోగ్యాయోగ్య విచారముచేయక చేసెడి దానము వలనఁ గలిగెడు కష్టములు యుక్తస్థలమునందు తెలుపఁబడును గనుక, ముందుగా కొన్ని తెగలవారికే దానము చేయవలె నన్న యంశము విచారింతము. భగవంతుని దృష్టియందు మనుష్యులందఱును సమాను లు; మానవకోటియంతయు తనచే సృజింపఁబడిన పెద్దకుటుంబ మగుటచేత, ఆయన కందఱియందును సమానప్రేమమే కలిగి యున్నది. ఆయన యేకరీతిగా జనుల నందఱిని పుత్రప్రేమతోఁ గాపా డుచు, సృష్టపదార్థములవలని లాభముల నందఱికిని సమానముగానే యనుగ్రహించి యున్నాఁడు. ధనికులు, దరిద్రులు, నాగరికులు, గ్రామ్యులు, నల్లవారు, తెల్లవారు, హిందువులు, తురుష్కులు, పండితులు, పామరులు అను భేదమును చూడక యీశ్వరాజ్ఞానుసార ముగా సూర్యుఁ డెల్లవారికిని కాఁకను, వెలుతురును నిరంతరము నిచ్చు చున్నాఁడు; ఈశ్వరేచ్ఛానుసారముగా మేఘములందఱికిని వర్షజలము నిచ్చుచున్నవి; వాయు వందఱిమీఁదను ప్రసరించుచున్నది. మానవ కోటికంతకు నొక్కరీతి దేహములను, అవయవములను, ఆలోచనను, బుద్ధులను, గుణములను, లోపములను, సుఖసాధనములను, పరమే శ్వరుఁడు ప్రసాదించియున్నాఁడు. కాఁబట్టి, యీశ్వరుని బిడ్డలవఁటి

వారయిన మనుష్యులందఱును సోదరభావము కలవారయి పరస్పర సాహాయ్యమునకును, ప్రేమకును అర్హులయి యున్నారు. ఈశ్వరుఁడనుగ్రహించిన యపరిమిత సుఖములను నిత్యము ననుభవించుచు, ఈశ్వరానుగ్రహమువలననే ముందు శాశ్వతానందమును పొందఁగోరియున్న మనము పయి హేతువులనుబట్టి విచారింపఁగా మనజాతివాఁడని, మనమతమువాఁడని, మనదేశమువాఁడని, భేదభావము చూపక యర్హుఁడై నప్పుడు మానవసామాన్యమున కెల్లను చేతనైన విధమున తోడుపడవలయునని యేర్పడుచున్నది. అయినను మనకు మనుష్యులతో నుండు పరస్పరసంబంధతారతమ్యమునుబట్టి మనము చేయు దానములు మన సమీపమున నుండు వారికి ముందుగా చెందవలసియుండును. అట్లగుట యనివార్యమేయైనను సమయము తటస్థించి మనకు శక్తికలిగియున్నప్పుడు దూరదేశములవారికి సహితము మనము ధనాదిసాహాయ్యమును చేయక యూరకుండరాదు. మన కుటుంబమును పోషించుట మనకు ప్రథమ ధర్మము; తరువాత ధనమున్నచో నిజముపేదలయి పాటుపడ శక్తిలేని బంధువులకును, గ్రామవాసులకును, దేశస్థులకును తోడుపాటు చూపవలెను. ఈ దేశములో కొందఱింట భార్యాపుత్రాదు లన్నవస్త్రములకు లేక కష్టపడుచుండఁగా, ప్రసిద్ధికయి యప్పుచేసియయినను దానములుచేసి మహాదాతలని పేరుపొందఁ జూచుచున్నారు. ప్రతిపురుషుఁడును తనభార్యను బిడ్డలను, వృద్ధులగు తల్లిదండ్రులను వివాహములుకాని చెల్లెండ్రు మొదలయిన కుటుంబమును పోషించుటకు ముఖ్యబద్ధుఁడగుచున్నాఁడు. ఇట్లు ధర్మానుబంధముగా తన పాలఁబడిన కుటుంబమును అనాదరించి వారి యావశ్యకములకు కొఱఁతకలిగించి స్వభావవిరుద్ధముగా దాత ననిపించుకొనుటకయి పరులకు దానమిచ్చువాఁడు,

తనగోవులను జంపి వాని చర్మములతో చెప్పులను కుట్టించి పరులకు దానము చేయు ధర్మాత్ముని వంటి వాఁడగును. అట్లుగాక తీర్పలేని యప్పులుచేసి దానములు చేయువాఁడు పరులసొత్తును దొంగిలించి దాని నన్యులకిచ్చెడు పగటిదొంగగాను, ఎఱిఁగియుండి యట్టి ధనమును దానముగా స్వీకరించువారు దొంగసొత్తును హరించెడు పాపులుగాను, ఉందురనుటకు లేశమయినను సందేహము లేదు. కాఁబట్టి వివేకు లగువారు దానము నిమిత్తమయి తామెప్పుడును ఋణములు చేయక తమకున్న దానిలో తమ కుటుంబసంరక్షణమునకు వ్యయమయినది పోఁగా నేదయిన మిగిలిన పక్షమున దానిని దానధర్మముల కుపయోగింప వలెను. తీర్పలేని యప్పులను చేసెడివారు దొంగలకన్నను పరమాధము లని చెప్పవలసియున్నది. దొంగ లెత్తుకొనిపోయిన సొమ్మిఁక రాదని నిరాశచేసికొని యజమాను లొక్కసారి యేడిచి యూరకుందురు. రానియప్పుల నిచ్చిన వారో యెప్పుడో వచ్చునన్న యాసచేత ప్రయాస పడి వెనువెంట తిరుగుచు నిత్యము నేడ్చుచుందురు. అప్పులపాలయి నవారికి సమస్తగౌరవములును నీతియుకూడ చెడును. అప్పిచ్చిన వాఁడు కనఁబడినచోటనెల్ల నడుగుచుండినచో, అవమానకరముగా నుండును. అప్పులవారి బాధ తప్పించుకొని వారిని త్రిప్పుటకయి సాకులు కల్పించి కల్లలాడుచు పుచ్చుకొన్నవాఁడు పలువిధములయిన నైచ్య ములకు లోఁబడవలసివచ్చును. కాఁబట్టి యెల్లవారును మితముగా వాడుకొనుచు, వ్యాధులు వచ్చునప్పటికిని పనిలేక యుండునప్పటికిని వృద్ధత్వము వచ్చునప్పటికిని కొంచెము కూడఁబెట్టుచు, శక్తికి మించ కుండ తగిన దానధర్మములు చేయుచుండవలెను. ఇట్లు చెప్పుటచేత ధనము నిలువలేనివాఁడు దానధర్మములు మాని లుబ్ధశిరోమణిగా నుండవలెనని చెప్పుట నాయభిప్రాయ మెంతమాత్రమును గాదు.

భగవదనుగ్రహమువలన నిరంతరమును మతిమీరిన సుఖముల ననుభవించుచు పరలోకసుఖమునిమిత్తమయి దయచూడుమని యీశ్వరుని వేఁడుకొనుచుండెదు మన మాయన బిడ్డలును మనసోదరులు నయి సమానవకోటియెడల నాదరమును ప్రేమమును గౌరవమును కనఁబఱిచి శక్తులమై యున్నంతవఱకు మనము కొంతకష్టపడియైన గతిలేనివారికి తగిన తోడ్పాటును జూపి కేవల వాగ్విడంబనమువలనఁ గాక కార్యములచేతఁ గూడ మనము తదనుగ్రహము పొందుట కర్హులమని చూపకపోతిమేని, మనమెట్లు భగవత్కటాక్షమునకు పాత్రులమయి నిత్యానందపదవి పొంది సుఖింపఁ గలుగుదుము? అర్హులఁయియున్న సమస్తజనులయెడలను మన యౌదార్యమును సమయోచితముగా చూపుట యావశ్యకమేయైనను, ఒక్కఁడెప్పుడును సమస్తదేశముల వారికి నుపకారము చేయుటకు సమర్థుఁడు కాఁజాలఁడు. కాఁబట్టి ప్రతిమనుష్యుఁడును శక్తికొలఁదిని చేరువ నున్నవారి కుపకారము చేయుటకై ముఖ్యముగా పాటుపడినఁ జాలును. దేశమునకెల్ల మహోపకారము చేయఁదలఁచిన పక్షమున, ఇతర శుభకార్యములయందువలెనే సంఘీభవించి మహాపురుషులు పూనుకొని నిర్వహింపవలెను. మనదేశములో ప్రత్యేకముగా నొక్కరొక్కరు చేయుటయేకాని సంఘీభవించి లోకోపకారములయిన పుణ్యకార్యములను చేసెడి యుత్తమమార్గము నింకను మనవారు గ్రహింపలేదు.

దానములని చెప్పఁబడువానిలో విద్యాదానము, అన్నదానము, వస్త్రదానము, ఔషధదానము, ధనదానము ముఖ్యములు. ఈ దానములలో నెల్ల విద్యాదాన మనఁగా జ్ఞానదానము సర్వోత్కృష్టమైనది. ప్రపంచయాత్ర నిర్వహింపవలసిన మనుష్యనామము గలవారి కెల్లను జ్ఞాన మావశ్యకమే గనుక సర్వజనావశ్యసంగ్రహణీయ

మయిన విద్యాదానముతో సమానమయినది లోకములో మఱియొ కటి లేదు ? దీనికి కొందఱు పాత్రులనియు కొందఱు పాత్రులు కార నియు నియమము లేదు. ఈవిద్యాదానమునకు జాతిమతాదిభేదం ములు లేక శ్రద్ధాళువులైన స్త్రీలును పురుషులును సమస్తమానవు లును సమానార్హులు. ఈదానమువలన దాతకును ప్రతిగ్రహీతకును కూడ లాభమును గౌరవమును గలుగును. దీనివలన నుభయులకును జ్ఞానాభివృద్ధి యగునేకాని తక్కిన దానములయందువలె నెవ్వరికిని తక్కువ పడదు. ఇతరదానములవలెఁగాక యిది యిద్దఱికి నిహపర సాధనమయినది. మనదేశములో విద్యయను పదార్థమునే కొందఱు విపరీతార్థమున గ్రహించుచున్నారు. పదార్థవిషయమయిన యథార్థ జ్ఞానము విద్యగాని, స్వప్రయోజనపరులు స్వలాభార్థముగాను, తాము మితజ్ఞులమని లోకమునకు తెలిసిన హానివచ్చునని భావించెడు మహా పండితులు తాము సర్వజ్ఞులని చూపుటకుఁగాను, వ్రాసిన మోసపు వాక్యములును తెలియని విషయములును విద్య కాదు. సత్యమునకు దూరములయిన విషయములను నేర్చుకొనుటవలన లోకమునకు నష్టము గలుగును గాని లాభ మెంతమాత్రమును కలుగదు. కాఁబట్టి విద్య నుపదేశించువాఁడును గ్రహించువాఁడును గూడ సత్యప్రవచము నందును సత్యగ్రహణమునందును బద్ధాదరులయి యుండవలెను. విద్య పుస్తకరూపముగానే యుండవలసిన దన్న యావశ్యకము లేదు; అది వాగ్రూపముగా నున్నను ఉండవచ్చును. వాగ్రూపముగా నీతులు మొదలయిన సద్విషయములను బోధించువాఁ డొక్కఁడు మనవా రిప్పుడు చదివించెడు వేయిగ్రంథములు గలిగించెడు దానికన్న లోకమున కెక్కువ లాభము కలిగింపవచ్చును. సత్యమెక్కడ నున్నను పవిత్ర మయినదే గనుక మనదనెడి దురభిమానమును విడిచి సత్యములైన

విషయము లెవరి గ్రంథములలో నున్నను, ఏ భాషయం దున్నను, గ్రహించుటకయి ప్రయత్నింపవలెను. విద్య గ్రహించుటకు శ్రద్ధ గలవా రందఱును యోగ్యులేయయినను విద్యోపదేశము చేయుటకు మాత్ర మెల్లవారును యోగ్యులు కారు. విద్యాదానమునకు చిర కాలము కష్టపడి పరిశోధించి యుత్తమజ్ఞానమును లోకానుభవమును పొందిన సుజ్ఞానులు మాత్రమే యాచార్యులుగా నుండుట కధికారులు. విద్యాదాన మన్ని దానములలోను శ్రేష్ఠతమమయినది. గనుక, విద్యా దాతలకు అన్నప్రదాతలు మొదలయినవారికంటె నెక్కువ గౌరవమును పూజ్యతయు కలిగియుండవలసినది. అట్లయ్యును మనదేశములో నన్నప్రదాతకుఁగల గౌరవము విద్యాప్రదాతయయిన యుపాధ్యా యునకు లేదు. ఇందునకుఁ గారణమేమని విచారించుటకయి దూరము పోవలసిన పనిలేదు. మనదేశముయొక్క దౌర్భాగ్యముచేత నిరక్షరకుక్షులును, బాహ్యవేషములును పటాటోపములును గలిగి పారంపర్యముగా శిష్యపరంపరను వంచించి ధనార్జనముచేసి కుటుంబ భరణము చేసికొమరిగిన గురునామధారులును, మన పిన్నపెద్దలకు విద్యాగురువు లగుటచేత మన యుపాధ్యాయుల కింతటిగతి పట్టినది. ఎంతో విద్యావంతుఁడును బుద్ధిమంతుఁడును అగువాఁడు పిల్లలకు చదువు చెప్పుటకు పూనుకొనవలసినదానికి మాఱుగా మనదేశములో నిప్పు డేవృత్తికిని పనికిరానివాఁడు బడి పెట్టుకొని బాలురకు విద్యోప దేష్ట యగుచున్నాఁడు. అటువంటి మహోపాధ్యాయులు బాలురను తరింపఁజేయుటకయి మనదేశమునం దంతటను నిండియుండఁగా, విద్యగల మంచియుపాధ్యాయుల గౌరవము తగ్గుటలోను దేశములో మాఢ్య మెక్కువ యగుటలోను వింత యేమున్నది? దేశముయొక్క స్థితిని బాగుపఱిచి జనులను విద్యాధికులనుగాఁ జేయవలెనన్న చింత

గల దేశాభిమాను లందఱును సర్వవిధముల ప్రయత్నముచేసి సాధ్య మయినంతవఱ కిట్టివంటి యుపాధ్యాయుల సంఖ్యను తగ్గించి, వారిస్థాన మున తెలిసినవారిని విద్యాదానమునకు నియోగించి, ధనికులలో మాత్రమేకాక సామాన్యజనులలోను స్త్రీలలోనుకూడ సువిద్య వ్యాపించునట్లు చేయవలెను. తక్కువ జాతులవారును స్త్రీలును గూడ విద్యగలవారయి కార్యాకార్యములను చక్కఁగా విమర్శింపఁగలవా రగువఱకును విద్యాధికులయియున్న గొప్పజాతులవారికిని పురుషుల కును తగినంత యభివృద్ధియు సుఖమును గలుగవు. మనము జనసామా న్యమును విద్యాసంపన్నముగాఁ జేసి వారిని మనతో సమానులనుగాఁ జేయుటకయి ప్రయత్నింపక పోయిన పక్షమున సహవాసదోషముచేత మనమే యించుమించుగా వారితో సమానులమయి మూర్ఖులవలె సంచరింపవలసిన వారమగుదుము. విద్యావిహీనులు పశువులని యెల్ల వారును చెప్పుచున్నారు గదా? మనము స్త్రీలకు విద్య చెప్పింపక వారిని పశువులవలెనుంచి వారితో సహవాసము చేయుచుండెదు పక్షమున మనుష్యులు పశువులతో సహవాసము చేసెడునట్లేకదా యగును! మనమెంత విద్యాధికులమని స్వతంత్రులమని గర్వపడు చున్నను, మన యిండ్లకడ స్త్రీలమాటనె విని వారి యిష్టానుసారముగా నడుచుచున్నామనుట యెల్లవారికి ననుభవసిద్ధమే. స్త్రీలను విద్యా విహీనులనుగాఁ జేసి మనము వారి యాలోచనప్రకారముగా వర్తించు చున్నామనుట కర్థము మనుష్యులు పశువులచేత నడపఁబడుచున్నా రనియో జ్ఞానులు మూఢులచేత నడపఁబడుచున్నారనియో యగును. మన కిప్పుడు పట్టియున్న యీదురవస్థను తొలఁగించుకొని మనము సుఖాభివృద్ధిని పొందవలెనన్న పక్షమున, మనస్త్రీలను విద్యావతు లనుగాఁజేసి వారిని మనతో సమానురాండ్రనుగా దిద్ది వారు మన

కాలోచన చెప్పుట కర్తృరాండ్రగునట్లు చేయవలెను. జనసామాన్యము యొక్కయు బాలికలయొక్కయు విద్యాభివృద్ధి నిమిత్తమయి ధర్మ పాఠశాలలను పెట్టించుటతో సమానమయిన యుపకారమును పుణ్య మును ఇతరములయిన దానములు వేయిచేసినను కలుగవు. కాఁబట్టి మనవారందఱును పయిరీతి పాఠశాలలను దేశమంతటను స్థాపించి పేదలకును స్త్రీలకును విద్యాదానము చేయించి పుణ్యమును కట్టుకొనఁ బ్రయత్నింతురని దృఢముగా నమ్ముచున్నాను.

సమస్తధర్మములకును దేహ మాధార మగుటచేతను, దేహ ధారణమున కన్న మాధారమగుటచేతను, తక్కిన దానములలో నన్నదానము శ్రేష్ఠమయినదని చెప్పవచ్చును. ప్రతి దానమునకును ప్రతిగ్రహీతయొక్క సుఖాభివృద్ధియో దుఃఖోపశమనమో ఫలముగా నుండవలెను; దానివలన నేకీడును కలుఁగఁగూడదు. అట్లుండునట్లు చేయుటకయి దానివిషయమున పాత్రాపాత్రవిచారము ముఖ్యముగా చేయవలెను. ఇప్పు డన్నదానమున కెట్టివారు పాత్రులన్న విషయమును ముందుగా విచారింతము. క్షుద్బాధ యందఱికిని సమానమే గనుక, ఆఁకలిగొనియున్నవాఁడెల్ల నన్నదానమునకుఁ బాత్రుఁడని సామా న్యముగాఁ జెప్పుదురు. కాని సూక్ష్మదృష్టితో విచారించెడు పక్షమున వారిమాట సరియైనది కాదని తోఁచకపోదు. ఎక్కడనో భాగ్యహీను లయిన కొందఱికి తప్ప భగవంతుఁ డందఱికిని కరచరణాద్యవయవము లను ప్రసాదించియున్నాఁడు. అట్లు ప్రసాదించి యుండుటచేతనే యవయవపటుత్వము గలవా రందఱును వాని నుపయోగించుకొని పాటుపడి జీవనము చేయవలెననుట భగవదుద్దేశమనియు, వాని నుపయోగపఱుచుకొని పాటుపడక సోమరిగా తిరుగువాఁడు భగవదాజ్ఞ నుల్లంఘించినవాఁ డగుటచేత దానిఫలము ననుభవింపవలసినవాఁ

డనియుఁ విస్పష్టమగుచున్నది. కాఁబట్టి దృఢకాయులయి పాటుపడి జీవింప శక్తికలవా రన్నదానమున కర్హులు కారని చెప్పనక్కఱ లేకయే బోధపడుచున్నది. రోగములచేతను, ముసలితనముచేతను, అంగవైకల్యముచేతను, దైవికములయిన యితరాపత్తులచేతను పాటు పడి సంపాదించుకోలేని నిరాశ్రయులయిన బీదవాండ్రును, తల్లిదండ్రులు లేని దిక్కుమాలిన పసిబిడ్డలును, గతిలేని వితంతువులును, అన్న దానమున కర్హులు. ఇట్టి లోపములు గల వా రన్నాతురులయి వచ్చి నప్పుడు బ్రాహ్మణుఁడని, పంచముఁడని, హిందువని, తురుష్కుఁడని చూడక యెల్లవారికిని సమానముగా శక్తికొలఁదిని దానము చేయ వలెను. వీరికి చేయు దానము సదా ప్రీతిపూర్వక మయినదిగా నుండ వలెను. వీరుగాక మన మన్న మిచ్చి సత్కరింపవలసినవా రింకొక తెగ వారుకూడ నున్నారు. వారు పరదేశమునుండి యాకస్మికముగా వచ్చిన యభ్యాగతులు. వారికి జరుగుఁబాటు కలిగియున్నను గ్రామ మునకు క్రొత్తవారగుటచే వారికిఁ గావలసిన యానుకూల్యములు సులభముగా లభింపనేరవు గనుక, అట్టి యతిథులను భోజనాదులచేత వచ్చిన దినమున సత్కరించుటకూడ మనకు విధిగా నున్నది. వీరికి చేసెడు భోజనాదిసత్కారము పయివారి దానివలె కేవల దయతో చేయునదిగా నుండక పూజ్యతాబుద్ధితో చేయునదిగా నుండవలెను. ఇటువంటివారికిఁ గాక పాటుపడి సంపాదించుకోఁగలవారై దృఢశరీరు లయ్యును దేహములు దాఁచుకొని పాటుపడక సోమరులై పరులను యాచించి తిన మరగిన సోమరిరాములకును, హేయాతిహేయమయిన యాచనయే కులవృత్తిగాఁ జేసికొని మానావమానములు మాని నైచ్యముగా తిరుగు యాచకచక్రవర్తులకును దానములు చేయ మొదలు పెట్టితిమేని దానివలన లేశమయినను ప్రయోజనము కలుగక

పోవుటయేకాక బహువిధములయిన యనర్థములును తటస్థించును. ఏమి కాలకర్మదోషముననో కాని మనదేశమునం దిప్పు డీ దానవిషయమయి విపరీత ప్రవర్తనము కానఁబడుచున్నది. కటికిదరిద్రులయిన కుంటివాండ్రును గుడ్డివాండ్రును క్షుత్పీడచేత బాధపడుచు గుమ్మములవద్ద నిలిచి వీధులలో గొంతుపగుల దీనాలాపము లఱచుచుండఁగా మనవార లనేకులు వారి మొఱ్ఱలాలకించి బిచ్చముపెట్టిన మహాపాతకమువచ్చి తమ్ము చుట్టుకొనునని భయపడి వారికి భిక్షము పెట్టక పోవుటయేకాక మీఁదుమిక్కిలి వాండ్రను దుర్భాషలాడి వెడలఁగొట్టి, పాటుపడి నలుగురను పోషింప శక్తిగలిగియు పాటుపడక ముఖస్తుతులుచేసి వంచించి ధనమును గొనెడు దృఢకాయులకు సంతోషపూర్వకముగా దానములు చేయుచున్నారు. అట్లు చేయుటచేత యాచనయే వృత్తిగాఁ గలవారు మానవకోటి కలంకారములుగా నుండు మానము, లజ్జ మొదలయిన యుత్తమగుణములను పోగొట్టుకొని సోమరితనమునకు ఫలములయిన వంచనము మొదలయిన నీచగుణములను పొంది పాడగుచున్నారు. జూదము లాడుట, కొండెములు చెప్పుట, ఇచ్చకము లాడుట, కూటసాక్ష్యములు పలుకుట, కుటుంబకలహములు పెట్టుట, మిత్రభేదము చేయుట మొదలయిన యకార్యకరణము లనేకము లీ సాపాటురాములయందే తఱుచుగా కానఁబడుచున్నవి. ఇట్టివా రుదరము నిమిత్తమయి బహువిధవేషములను వేసి, సత్యమును విడిచి తమయింట శ్రాద్ధమనియు, వివాహమనియు, వడుగనియు, యజ్ఞమనియు, యాగమనియు బొంకి వంచించి ధనమును గొనుచు, సత్రములు పెట్టించెదమని సమారాధనములు చేయించెదమని గుళ్ళు గోపురములు మండపములు కట్టించెదమని చెప్పి భ్రమపెట్టి గడించి గృహములు కట్టించుకొని భార్యలకు నగలు చేయించుకొనుచు,

ఊరూరఁ దిరిగి సత్రములకు సమారాధనములకుఁ బోయి పరాన్నముతో కడుపు నింపుకొనుచు, బైరాగులమని జోగులమని మాంత్రికులమని నటించి బెదిరించి ధనాపహరణము చేయుచు; కాకులవలె నఱచుచు నిండ్లకడను రేవులకడను కాచి, కాసువీసములు పెనఁగులాడి గ్రహించుచు, వివాహాదులయందు దొమ్మిచేసి చేతులు విఱిచియు తోరణములు త్రెంచియు తిట్లుతినియు కొట్లుపడియు దక్షిణలందుచు, చూచువారు నవ్వినను పెట్టువారు తిట్టినను లక్ష్యము చేయక కొల్లగాండ్రవలె మీఁదఁబడి బలవంతముగా లోకువైనవారి చేతులలో ధనము లాగుకొనుచు, ఎంత యిచ్చినను తృప్తినొందక సంతుష్టి లేక యియ్యనివారిని పాపులని తిట్టుచు, శుభకార్యములు లేనియెడల నింటింట శ్రాద్ధములు కావలెనని కోరుచు, చావులు వేఁడుచు, ఇంట ధనమున్నను మూడుజాములవఱకును మెతుకులు తినక మాడుచు, తేరతిండ్లకయి వెతకులాడుచు, నానావిధదుర్ప్రవర్తనలచే నయోగ్యముగా కాలము గడుపుచున్నారు. ఇటువంటి యవలక్షణములుగల సోమరిసార్వభౌములసంఖ్య యిప్పుడు బ్రాహ్మణేతరులయందును దినదినాభివృద్ధి చెందుచున్నది. ఇంటింటఁ దిరిగి బిచ్చమెత్తుచు, సందయినయెడ నెవ్వరును లేకుండఁ జూచి చేతికి దొరకిన వస్తువులను దొంగిలించుచు, భిక్షమే వృత్తిగాఁ జేసికొన్న దృఢదేహులయిన హీనజాతులవారి నెందఱినో మనమిప్పుడు ప్రతిగ్రామమునందును దండోపతండములుగాఁ జూచుచున్నాము. ఇట్టివారికి బిచ్చము పెట్టెడి యాచారము మనదేశములో లేకయుండినయెడల, వారందఱును పాటుపడి గౌరవముతోఁ గూడిన జీవనమును సంపాదించుకొని తాము బాగుపడి పరులకు శ్రమయియ్యక లోకమున కుపకారులయి యుందురుగదా? వీరు వ్యవసాయమునందు ప్రవేశించిన, పంట లధిక

మగును; మఱి యేవృత్తియందు ప్రవేశించినను, ఆయావృత్తు లధిక లాభకరము లగును. అంతేకాక వీరు న్యాయముగా పాటుపడి సుఖ జీవనము చేయుచుండినయెడల వీరి పోషణమునకయి వ్యయ మయ్యెడు సొమ్మంతయు జనులవద్దనుండి జను లధికధనసంపన్ను లగుదురు. మన మీ యనర్థములను తొలఁగింపవలెనన్నచో మనవా రాచరించెడి యవిచారమూలకములయిన యీ దానములను కట్టి పెట్టవలెను. కావలసియుండినయెడల బీదలయి దృఢకాయులయి యుండెడి వారికి మనము చేయవలసిన సాహాయ్య మొక్కటి యున్నది. మనదేశమునం దక్కడక్కడ పనిశాలలు పెట్టించి, పనిపాటులు లభింపని యిటువంటి బీదలచేత నందు పనిచేయించి జీవనమున కిచ్చుచు వచ్చినచో వాండ్రకు జీవనము నడచుటయే కాక వాండ్రు చేసిన పనివలన అయ్యెడు వ్యయములును కలిసివచ్చును. కాఁబట్టి మనవా రింక పరాన్నభక్షణవ్రతులకయి యన్నసత్రములను వృద్ధిపొందింపఁ జూడక వాని స్థానమున బీదలకయి కర్మశాలను పెట్టించుటకయి చూడవలెను. పయిని చెప్పిన వికలాంగులు మొదలయిన యశక్తులకు మాత్రమే యన్నసత్రము లుండవలెను. కాని యితరుల కక్కఱ లేదు. మనవార నేకు లితరుల కష్టములను బాధలను తొలగించుటకయి దానములుచేయక పేరునిమిత్తమును ముఖస్తుతుల కుబ్బియు దానములు చేయుచున్నారు. సదుద్దేశముతో హృదయపూర్వకముగా చేయని యిటువంటి దానములవలన ప్రయోజనము లేశమయినను లేకపోవుటయే కాక మితిమీఱిన యనర్థములును కలుగుచున్నవి. పేరున కాశపడి, ముఖస్తుతుల కాశపడి, వివాహాదులయందు శక్తికిమించిన దక్షిణ లిచ్చి, అప్పులపాలయి చెడిపోయిన వా రెందఱున్నారో కొంచెము విచారించిన యెడల వారి మనస్సులకే

విశదమగును. కేవల కీర్తికే యాశపడి దానములు చేయువారు కొందఱు పరులు తమ్ము దాత లనుకొనవలెనని యితరులు చెంత నున్నప్పు డపాత్రునకయిన దంభమునకయి దానములు చేయుచు, పరు లెదుటలేనప్పు డుత్తమపాత్రునకయిన చిల్లిగవ్వ యియ్యక సాగనంపుచుందురు. అటువంటివారు సత్యమయిన దాతలు గాక పరులను వంచించు పెనుమోసగాండ్రగుదురు. కాఁబట్టియే యొక చేయి చేసిన దానమును రెండవచేయి యెఱుఁగకుండునట్లుగా గుప్త దానము చేయవలెనని పెద్దలు చెప్పుదురు. నిజమయిన దాతకు ప్రసిద్ధి తాను కోరనక్కఱలేక తనంతనే వచ్చును. కొమ్మల మఱుఁగున నున్నను పుష్పముయొక్క సువాసన పయికి వచ్చునట్లుగా, గుప్తదా నము చేసెడు త్యాగుల యౌదార్యమును తాను చాటుకొనకయే జగత్ప్రసిద్ధమగును. కొందఱుఘనులు, ధనికులు తమగ్రామములకు వచ్చుచున్నారన్నవార్త చెవి సోఁకఁగానే యెదురుపోయి కొనివచ్చి వారికి సమస్తోపచారములును చేసి విందులు చేయుచు, దరిద్రులు తమ యిండ్లకు వచ్చి పిడికెడు బియ్యము బిచ్చము పెట్టుఁడని దీనత్వ ముతో వేఁడుకొన్నను వినిపించుకొనక యాదీనులను తిట్టి కొట్టి తఱి మివేయుదురు. అట్టివారు చేయువ్యయము జలములేక యెండఁబా ఱుచున్న చేలకు నీరుపెట్టక, అతివృష్టిచే మురిగిపోవుచున్న పొల ములకు నీరు పెట్టినట్లు నిష్ఫలమగును. ఇఁకఁ గొందఱు మనస్సులో సమాధానము లేకపోయినను యాచకులు తమ్ము తిట్టుదురో బండత నము చేయుదురో యని భయపడి వారికి కాసువీసము లిచ్చి పంపి వేయుదురు. అట్టి దురాగ్రహగ్రస్తులయిన యాచకపిశాచముల శాపములు వారికే తగులునుగాని వారికి ధనమియ్యనివారి కెంతమా త్రమును తగులవు. అట్టి దానము దారిదోపుడుకాండ్ర కప్పెట్టునకు

వెఱచి ధనకనకాదుల నిచ్చెడు మహాదానమునకంటె శ్రేష్ఠమయినది కాదు. అట్టి యాచకులును దొంగలకంటె నేవిషయమునను మంచి వారుకారు. దొంగలు చీఁకటిరాత్రులలో నప్పుడప్పుడు నిద్రవోవు చుండఁగా కొందఱియిండ్లలో ధనాపహరణము చేయుదురు. కాని యీ పగటిదొంగలో ప్రతిదినమును పట్టపగలు మేలుకొని యుండఁగానే యెల్లవారల యిండ్లకడను ధనాపహరణము చేయుదురు. ఇట్టి వీరికి దానముచేసి ప్రోత్సాహపఱుచుట దొంగలను పోషించి పరులను దోచుకొనుట కయి ప్రోత్సాహపఱుచుట వంటిది. ఇటువంటి దానములుగాక మనలో మతోన్మాదముగలవారు కొందఱు తోడి మానవులు తిండిలేక పరితపించుచున్నను వారికి తోడ్పడక దయాలేశములేక మాంసమును చేపలను కొని, గ్రద్దలను వెదకుకొనుచుఁబోయి పిలిచి యెగరవేయుచు, బియ్య మొడికట్టుకొని పోయి చెట్లు పుట్టలు వెదకి చీమలకుఁ బోయుచు ప్రొద్దుపుచ్చుచున్నారు. మనలోని తెలివిగలవా రిటువంటి మూఢతాజన్యములయిన దానములను సహితము వారించి గతిలేని వృద్ధులు మొదలయినవారి కిచ్చుటయే భగవత్ప్రీతికరమని తెలియనివారి మనస్సులో నాటుకొనునట్లు చేయవలెను.

కడుపున కన్న మమరిన తరువాత కట్టుకొనుటకు బట్ట యావశ్యము కాఁబట్టి యన్నదానము తరువాత వస్త్రదానము ముఖ్యమయినదని చెప్పవచ్చును. వస్త్రదాన మన్నదానమువలె ప్రతిదినము చేయవలసిన పనిలేదు; సంవత్సరమునకు రెండుపర్యాయములు చేసినఁజాలును. ముఖ్యముగా శీతకాలమునకుముందు బీదలకు వస్త్రదానము చేయుట మిక్కిలి యుపయుక్తముగా నుండును. అన్నదానార్హులని చెప్పఁబడిన యగతికులగు రోగపీడితులు వృద్ధులు వికలాంగులు మొదలయినవారే యీ దానమునకును ముఖ్యార్హులు.

విద్యాదానమునకును అన్నదానమునకును తరువాత ఔషధ దానము ప్రధానమయినదని చెప్పవచ్చును. ఈ యౌషధదానమునకు రోగపీడితులయి దిక్కులేక యున్నవారు పాత్రులు. అట్టిరోగుల కొక్క యౌషధమును మాత్రమే కాక యారోగ్యమున కావశ్యకములయిన పథ్యపానములను వస్త్రాదులను కూడ సమకూర్పవలయును. అన్నదానాదులు చేయుటకు ధనికులందఱు నర్హులే యయినను, ఈ దానమునకు మాత్ర మెల్లవారు నధికారులు కారు. రోగస్వభావమును గుణమును చక్కఁగా తెలిసికొని తగిన చికిత్సచేయఁగల వైద్యుఁడు మాత్రమే మందులనిచ్చుట కర్హుఁడు. అట్లుగాక యెల్లవారును వైద్యవేషము ధరించి మందులసంచులు గొని యౌషధదానము చేయ మొదలుపెట్టినయెడల ప్రమాదము సంభవించి రోగియొక్క బాధ నివారణమగుటకు మాఱుగా హెచ్చుకావచ్చును. ఒకానొకప్పుడు భిషగ్వేషధారుల యజ్ఞానముచేత రోగికి ప్రాణోపద్రవముకూడ సంభవింపవచ్చును. కాఁబట్టి యౌషధదానమునకయి ధర్మవైద్యశాలలు పెట్టించి, వానియందు వైద్యశాస్త్రాభ్యాసముచేసి యనుభవశాలులయియున్న ఘనవైద్యుల నధికారులనుగా నియమించుటయే కాక, భూభారము నడఁచుటకయి యవతరించిన యమదూతలవలె నెల్లయెడలను వ్యాపించి యున్న వైద్యవేషధారులు స్వకుటుంబభరణార్థమయి తోఁచిన మందుల నిచ్చుచుండెడి మనదేశమునందలి గొప్ప దురాచారమును మాన్పుటకయి సకలవిధములఁ బ్రయత్నింపవలెను.

ధనదానమును గుఱించి విశేషముగా చెప్పవలసిన యావశ్యకము లేదు. అది తనంత నుపయోగపడునది కాదు; దాని నెవ్వరును కొరుకుకొని తినరు. అన్నవస్త్రాదుల నిమిత్తమును, విద్యనిమిత్తమును, మందు నిమిత్తమును, ధనము కావలసి యుండును. ఆ యా దానముల కెవ్వ

రర్థులో వారు మాత్రమే ధనదానమున కర్థులుగాని యితరులు కారు. పండితులు మొదలయిన వారినికూడ ధనదానముచే సత్కరించి మంచి విద్యలను ప్రోత్సాహపఱుపవచ్చును. ప్రత్యేకముగాఁ జేయవలసిన దానము లనివార్యముగా గొన్ని యున్నను, బహుజనోపకారార్థ మయి చేయవలసిన ధర్మము లనేకములు సంఘీభవించి యైకమత్య ముతోఁ జేయవలసి యుండును. పయిని చెప్పిన దానములలో విద్యా దానము నిమిత్తము ధర్మవిద్యాశాలలను, అన్నదానము నిమిత్తమయి యన్నసత్రములను, బీదల పనిపాటుల నిమిత్తమయి కర్మశాల లను, ఔషధదానము నిమిత్తమయి ధర్మవైద్యశాలలను, స్థాపింప వలయును. ఈ మహాకార్యముల నొక్కొక్కరు పూనుకొనుటకంటె పలువురు చేరి చిన్నచిన్న మొత్తములను చందాలు వేసి చేసినను శ్రేష్ఠతరముగా జరపవచ్చును; ఇవిగాక మిగిలిన చిల్లరదానము లంతగా నావశ్యకములు కావు. వానిని చేసినను చేయవచ్చును; చేయకపోయి నను చేయకపోవచ్చును. చేయుటవలన విశేషప్రయోజనము లేదు; చేయకపోవుటవలన విశేషనష్టమును లేదు. కాఁబట్టి వానివిషయ మయి యిక్కడ ప్రస్తావింపక యీ ప్రసంగము నింతటితో విరమించు చున్నాను.
